

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 299/2023-51

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesta Snina**, Strojárska 2060/95, Snina, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Radomír Bžán, s. r. o., Námestie Ľ. Štúra 2, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/25/2018-1721 z 25. marca 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/33/2021 z 24. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/25/2018-1721 z 25. marca 2021 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/33/2021 z 24. novembra 2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/25/2018-1721 z 25. marca 2021 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/33/2021 z 24. novembra 2022 **zrušuje a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Prešove a Najvyšší súd Slovenskej republiky **sú povinné** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **796,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4Cob/25/2018-1721 z 25. marca 2021, ako aj uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/33/2021 z 24. novembra 2022. Sťažovateľ navrhuje prijať sťažnosť v celkom rozsahu a odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku v rozsahu jeho II. a IV. výroku, napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Následne napadnuté uznesenie a napadnutý rozsudok v rozsahu zmeňujúceho výroku (II. a IV. výroku) zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, zároveň priznať mu náhradu trov konania. Sťažovateľ taktiež ústavný súd požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

2. Uznesením č. k. III. ÚS 299/2023-18 z 22. júna 2023 ústavný súd rozhodol o prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie a zároveň odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu v rozsahu jeho II. a IV. výroku do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „úpadca“), a sťažovateľ uzatvorili 13. júla 1995 nájomnú zmluvu v znení príslušných dodatkov.

4. Predmetom nájomnej zmluvy bolo prenechanie tepelného hospodárstva pre účely zabezpečenia dodávky tepla a teplej úžitkovej vody a činností potrebných na prevádzkovanie tepelných zariadení úpadcovi. Podľa tejto zmluvy mal úpadca platiť sťažovateľovi nájomné len ako zložku odpisov s tým, že zložka vlastného nájomného bola suma 100 000 Sk ročne. Zároveň sa obe zmluvné strany zaviazali, že všetky zdroje získané z tepelného hospodárstva reinvestujú do tepelného hospodárstva, ktoré je predmetom nájomnej zmluvy (IV. Osobitné ujednania, ods. 7).

5. Úpadca teda získal tepelné hospodárstvo, ktoré mohol prevádzkovať a inkasovať zaň tržby len za nájomné vo výške odpisov, ktoré by inak mohol vykonávať sťažovateľ. Z uvedeného dôvodu bola v čl. IV ods. 7 nájomnej zmluvy dohodnutá povinnosť úpadcu reinvestovať zdroje získané z tepelného hospodárstva naspäť do tepelného hospodárstva. Uvedená povinnosť bola úpadcom prevzatá s vedomím, že náklady na rekonštrukciu tepelného hospodárstva si bude môcť účtovať v cene tepla v zmysle výmeru č. R-1/1996.

6. V súlade so svojou povinnosťou podľa čl. IV ods. 7 nájomnej zmluvy úpadca uzatvoril zmluvu o dielo, ktorej predmetom bola adaptácia, resp. rekonštrukcia tepelného hospodárstva zhotoviteľom. Cena diela dohodnutá na 414 923,98 eur mala byť úpadcom zaplatená v splátkach. Sťažovateľ bol vlastníkom pôvodnej kotolne, na ktorej sa dielo vykonávalo, a rovnako bol aj účastníkom zmluvy o dielo. V čl. XV ods. 3 zmluvy o dielo bolo dohodnuté, že v prípade, ak dôjde po dobu platnosti tejto zmluvy z akýchkoľvek dôvodov k ukončeniu platnosti nájomnej zmluvy, vstupuje dňom nasledujúcim po dni ukončenia platnosti nájomnej zmluvy do práv a povinností vyplývajúcich pre objednávateľa (úpadcu) zo zmluvy o dielo v plnom rozsahu vlastníka (sťažovateľ), pokiaľ nebude dohodnuté inak. Vlastnícke právo k dielu mal podľa čl. VIII bodu 7 zmluvy o dielo po úplnom uhradení ceny diela zhotoviteľovi nadobudnúť úpadca.

7. Sťažovateľ vypovedal nájomnú zmluvu k 31. augustu 2001 z dôvodu neplatenia nájomného úpadcom, v dôsledku čoho vstúpil do práv a povinností objednávateľa (úpadcu) sťažovateľ.

8. Správca konkurznej podstaty úpadcu (ďalej aj „žalobca“) podal 7. júla 2003 žalobu proti sťažovateľovi a zhotoviteľovi zo zmluvy o dielo, ktorou sa domáhal zaplatenia sumy

130 267,01 eur s príslušenstvom, pretože vypovedaním nájomnej zmluvy prestal byť úpadca účastníkom zmluvy o dielo, v dôsledku čoho na strane sťažovateľa úhradou časti diela zhotoviteľovi vzniklo bezdôvodné obohatenie.

9. Okresný súd svojím prvým rozsudkom č. k. 15Cb/109/2003-169 z 24. júna 2005 žalobu zamietol. Krajský súd následne svojím v poradí prvým rozsudkom č. k. 4Cob/72/05-206 z 26. januára 2006 potvrdil prvý rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa žalovaného v druhom rade (zhotoviteľa), avšak v časti týkajúcej sa sťažovateľa ho zmenil tak, že žalobe vyhovel. Uznesením č. k. 6Obdo/18/2006-256 z 12. júla 2007 najvyšší súd zrušil prvý rozsudok krajského súdu a vrátil vec na ďalšie konanie. Najvyšší súd v uvedenom prvom kasačnom uznesení okrem iného vytkol krajskému súdu, že nezisťoval, či plnenie, ktoré požaduje vrátiť žalobca, ktoré bolo zaplatené zhotoviteľovi zo zmluvy o dielo do času zrušenia zmluvy o nájme, nie je získané z podnikateľskej činnosti tepelného hospodárstva, t. j. či nepredstavuje plnenie z uzavretej nájomnej zmluvy podľa čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy. Krajský súd následne uznesením č. k. 4Cob/83/2007-296 z 26. novembra 2007 zrušil prvý rozsudok okresného súdu a vrátil vec tomuto súdu na ďalšie konanie.

10. Okresný súd aj v poradí druhým rozsudkom č. k. 15 Cb/109/2003-390 z 10. júla 2009 podanú žalobu zamietol a dospel k záveru, že úpadcovi sa podarilo získať z prevádzky tepelného hospodárstva zdroje a v konaní žalobca nepreukázal, že časť ceny za dielo bola zaplatená z inej hospodárskej činnosti ako z nájmu tepelného hospodárstva. Krajský súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 4Cob/67/2009-681 zo 14. apríla 2011 zmenil druhý rozsudok okresného súdu tak, že žalobe v časti nároku žalobcu v sume 130 267,01 eur s príslušenstvom opätovne vyhovel. Zo záverov druhého rozsudku krajského súdu vyplýva, že uzavretá nájomná zmluva nezaväzovala úpadcu, pretože dodatok z 13. novembra 1998 nebol podpísaný právnym nástupcom pôvodného nájomcu [REDAKOVANÉ], t. z. spoločnosťou [REDAKOVANÉ] Snina. Z uvedeného dôvodu úpadca nemal povinnosť vyplývajúcu z čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy uzavretej 13. júla 1995 získať zdroje z tepelného hospodárstva reinvestovať do tepelného hospodárstva. Najvyšší súd druhým uznesením č. k. 5Obdo/1/2012-783 z 30. apríla 2012 zrušil druhý rozsudok krajského súdu a vrátil vec na ďalšie konanie. Vo svojom druhom uznesení najvyšší súd okrem iného poukázal na to, že podľa krajského súdu by sa [REDAKOVANÉ] (ako jeden zo samostatne konajúcich konateľov spoločnosti [REDAKOVANÉ]) mal na dodatok k nájomnej zmluve podpísať dvakrát. Takýto výklad právnych predpisov označil najvyšší súd za prehnaný formalizmus a nestotožnil sa s ním. Následne krajský súd uznesením č. k. 4 Cob/45/2012-805 zo 4. júla 2012 zrušil druhý rozsudok okresného súdu v predmetnej veci a vrátil mu vec späť.

11. Okresný súd tretím rozsudkom č. k. 15Cb/109/2003-847 z 25. apríla 2013 v znení doplňujúceho rozsudku žalobe žalobcu vyhovel, konštatujúc, že sťažovateľ získal na úkor úpadcu bezdôvodné obohatenie, pretože tento za neho poskytol plnenie zhotoviteľovi zo zmluvy o dielo z právneho dôvodu, ktorý neskôr odpadol. Samotnú povinnosť reinvestície všetkých zdrojov do tepelného hospodárstva vyplývajúcu z čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy okresný súd posúdil ako rozpornú so zásadami poctivého obchodného styku. Rozsudkom krajského súdu č. k. 4Cob/49/2013-951 z 20. mája 2014 bol tretí rozsudok okresného súdu v časti výroku o zaplatení 130 267,01 eur s príslušenstvom potvrdený a v časti týkajúcej sa trov konania v znení doplňujúceho rozsudku zrušený. V poradí tretím uznesením najvyššieho súdu č. k. 5Obdo/49/2014-2013 z 30. júla 2015

došlo k zrušeniu tretieho rozsudku krajského súdu, ako aj tretieho rozsudku okresného súdu a vráteniu veci na ďalšie konanie. Najvyšší súd vo svojom treťom zrušujúcom uznesení konštatoval, že sudy nižšieho stupňa sa jeho právnym názorom vysloveným v zrušujúcom druhom uznesení v tejto veci neriadili, predovšetkým sa nevysporiadali s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa existencie záväzkovo-právneho vzťahu medzi sporovými stranami, ktorého súčasťou bola aj povinnosť úpadcu použiť prostriedky získané z predaja tepla a TÚV na rekonštrukciu zariadenia tepelného hospodárstva v Snine, a námietkou, že bez existencie tohto záväzku zo strany úpadcu by neodovzdal tepelné hospodárstvo do správy úpadcu a nikdy by nesúhlasil s tým, aby úpadca inkasoval príjmy z tepelného hospodárstva. Taktiež konštatoval, že v konaní nebola zistená základná skutková okolnosť, pretože *„ak žalobca v cene tepla a teplej úžitkovej vody účtoval aj zvýšené náklady na rekonštrukciu, čo mal a mohol v zmysle citovaného výmeru, potom náklady na rekonštrukciu mu boli zaplatené v cene za teplo a teplú úžitkovú vodu a zmysel dostáva aj dohoda účastníkov v čl. IV. bod 7 nájomnej zmluvy o reinvestovaní zdrojov získaných z tepelného hospodárstva do tepelného hospodárstva. Ktoré dojednanie odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nesprávne vyhodnotil, že je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku“*.

12. V poradí štvrtým rozsudkom okresného súdu č. k. 12Cb/2/2017-1173 z 11. mája 2018 bola žaloba v predmetnej veci zamietnutá. Krajský súd následne svojím štvrtým rozsudkom sčasti zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobe vyhovel. V napadnutom rozsudku vyslovil právny názor, podľa ktorého zmena subjektu na strane objednávateľa v rámci zmluvy o dielo (z úpadcu na žalovaného), ktorá bola samotnou zmluvou o dielo predpokladaná v čl. XV ods. 3, mala za následok, že právny dôvod platieb splátok ceny za dielo realizovaných úpadcom ako pôvodným objednávateľom v prospech zhotoviteľa odpadol.

13. Proti napádanému rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ako aj § 421 písm. a) a b) CSP, v ktorom predložil dve otázky. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP s poukazom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo 85/2013 z 9. apríla 2013, v zmysle ktorého vzniká záväzok vydať bezdôvodné obohatenie mimozmluvne za splnenia zákonom ustanovených podmienok, položil sťažovateľ otázku: *„Môže dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na zmluvnom základe?“* Druhá otázka položená sťažovateľom v dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b) mala takéto znenie: *„Považuje sa za plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol v zmysle § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj plnenie zo zmluvy v situácii, keď zmluva, z ktorej sa plnilo, prestáva byť záväzná iba voči danému subjektu, ktorý plnil, v dôsledku touto zmluvou vopred predpokladanej zmeny subjektu zmluvy?“*

14. Najvyšší súd podané dovolanie napadnutým uznesením odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

15. Proti napadnutým rozhodnutiam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) Najvyšší súd sa podstatnými výhradami obsiahnutými v dovolaní týkajúcimi sa ním položených právnych otázok odmietol čo i len zaoberať, a to bez náležitého zdôvodnenia. V rámci odôvodnenia dal len nezrozumiteľnú, nelogickú až tautologickú odpoveď, ktorou sa vyhol meritórnemu prieskumu oboch nastolených právnych otázok.

b) Prevod ani eventuálne prechod práv, ku ktorému dochádza v dôsledku zmeny subjektu na strane objednávateľa, nemá takú povahu ako rozvázovacia podmienka či odstúpenie od zmluvy, v dôsledku ktorých právny dôvod plnení podľa zmluvy spätne odpadá. Právny vzťah medzi stranami zmluvy o dielo sa zmenou subjektu na strane objednávateľa nezmenil, poskytnuté plnenia nestratili svoj právny dôvod (zmluvný základ), a preto v tomto prípade súdy uplatnený nárok nemali posúdiť ako bezdôvodné obohatenie vzniknuté z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

c) Vo vzťahu k druhej sťažovateľom nastolenej otázke nemožno súhlasiť so záverom najvyššieho súdu o jej hypotetickosti s poukazom na to, že kľúčovou je skutková otázka (prepojenosť zmluvy o dielo s nájomnou zmluvou s právnym následkom spojeným s jej zánikom a zistenie, či úpadca v rozhodnom čase reálne plnil zo zdrojov získaných z tepelného hospodárstva), ktorej relevancia však v skutočnosti závisí od odpovede na sťažovateľom položenú právnu otázku, ktorá sa týka priamo právneho posúdenia následkov tejto prepojenosti. Zánik postavenia objednávateľa totiž nepredstavuje odpadnutie právneho dôvodu podľa § 451 Občianskeho zákonníka.

d) Záver krajského súdu, podľa ktorého v dôsledku zmeny subjektu na strane objednávateľa došlo k tomu, že právny dôvod plnení úpadcu, ktoré uskutočnil ešte ako objednávateľ podľa zmluvy o dielo, odpadol, a to napriek tomu, že k zániku zmluvy o dielo nedošlo, je nesprávny. Ponímanie odpadnutia právneho dôvodu je nutné interpretovať v objektívnom slova zmysle, t. j. právny dôvod odpadne vtedy, ak predmetný právny úkon prestane existovať, resp. ak dôjde k zániku záväzku ako takého.

e) Zmena objednávateľa bola v zmluve o dielo, ktorej stranou bol úpadca, vopred predpokladaná skutočnosť, na ktorej sa so žalovaným dohodol. Takáto zmena v spojení s povahou platieb za dielo v zmysle zmluvy o dielo, podnikateľské riziko zmluvných strán predpokladané samotnými zmluvami, to všetko poukazuje na neudržateľnosť právneho názoru krajského súdu, podľa ktorého sa platby úpadcu v dôsledku zmeny subjektu zmluvy o dielo stali plneniami z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

f) Predmetnú situáciu je možné prirovnať k prípadom postúpenia pohľadávky či prevzatia dlhu, ktoré nevedú k odpadnutiu právneho dôvodu a zároveň predpokladajú možnosť, avšak nie povinnosť regulovania vzájomného vysporiadania. Pokiaľ sa ale strany sporu nedohodli na žiadnom vysporiadaní pre prípad prechodu práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o dielo v dôsledku zániku nájomnej zmluvy, žalobcov nárok nemôže mať žiadny právny základ.

g) Zaplatením časti ceny diela úpadcom pohľadávka zhotoviteľa v zaplatenej časti zanikla splnením, t. j. že v čase prechodu práv a povinností na žalovaného (sťažovateľa) neexistovala a predmetom prechodu bola len nezaplatená časť ceny diela.

h) Žalobca sa v zásade snaží nahradiť absenciu vzájomnej dohody strán sporu týkajúcej sa finančného vyrovnania pre predpokladaný prípad prechodu práv a povinností konštrukciou o odpadnutí právneho dôvodu, ktorá však vôbec neseďí a nie je správna.

i) Ak vôbec vznikla medzi stranami sporu nejaká nerovnováha v majetkovej sfére ako predpoklad bezdôvodného obohatenia (podľa sťažovateľa nevznikla), nemožno povedať, že by táto vznikla z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Táto je nanajvýš dôsledkom podnikateľského rizika, ktorého si úpadca musel byť pri uzatváraní nájomnej zmluvy a zmluvy o dielo vedomý, pričom prenos následkov jeho vlastných pochybení na sťažovateľa, k čomu smeruje aj napádaný rozsudok

krajského súdu (a napádané uznesenie), nemožno subsumovať pod inštitút bezdôvodného obohatenia.

j) Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nedostatočne vysporiadal s jeho argumentáciou týkajúcou sa rozporuplného posúdenia vlastníctva predmetu diela a posúdenia čl. VII bodu 7 zmluvy o dielo, podľa ktorého sa vlastníkom diela mal stať úpadca. Pri pasívnej vecnej legitímácii sťažovateľa súdy dielo považovali za súčasť nehnuteľnosti sťažovateľa (bod 73 napadnutého rozsudku), avšak pre účely posúdenia nároku úpadcu súdy za rozhodujúce považovali to, že dielo sa podľa zmluvy o dielo malo stať vlastníctvom úpadcu, t. j. dielo bolo posúdené ako samostatná vec, resp. samostatný predmet práv (body 78 a 79 napadnutého rozsudku). V dôsledku výpovede nájomnej zmluvy sťažovateľom však úpadca nenadobudol vlastnícke právo k tomuto dielu, ktoré aktuálne patrí spoločnosti [REDACTED]

k) Najvyšší súd sa riadne nevysporiadal ani s jeho argumentáciou týkajúcou sa odôvodnenia bezdôvodného obohatenia, keďže v napadnutých rozhodnutiach chýba podporná právna argumentácia pre záver, že v predmetnej veci išlo o plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Právnym dôvodom plnení úpadcu bola zmluva o dielo, a preto v tomto prípade nemožno hovoriť o odpadnutí právneho dôvodu, ten i naďalej po zmene subjektu zmluvy o dielo pretrvával. Súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci sa vôbec nezaoberali predpokladmi vzniku bezdôvodného obohatenia.

l) V dôsledku postupu krajského súdu bola rovnosť strán v konaní iluzórnou. Prejavom tohto tvrdenia je neprípustný presun dôkazného bremena na sťažovateľa (posúdenie dôsledného zváženia finančnej situácie úpadcu pred pristúpením k rekonštrukcii kotolne), rozdielne vykladanie otázky vlastníctva diela, výklad pochybení úpadcu v neprospech sťažovateľa (zlé ekonomické výsledky podniku úpadcu, nedojednanie úpravy vysporiadania v prospech úpadcu), a napokon nepoužitie znaleckého posudku predloženého sťažovateľom pre výpočet bezdôvodného obohatenia.

m) V rozpore s tretím kasačným uznesením najvyššieho súdu (bod 20) považoval krajský súd za rozhodujúce v predmetnej veci to, či peňažné prostriedky úpadca získal z podnikateľskej činnosti tepelného hospodárstva, ale za relevantnú považoval diametrálne odlišnú skutočnosť, a to celkové hospodárske výsledky úpadcu.

n) Súdy nezohľadnili, že úpadca mal zdroje z nájmu a prevádzky tepelného hospodárstva (podľa znaleckého posudku č. 12/2010 [REDACTED] pri zohľadnení obdobia rokov 1995 až 2001), ktoré mohol a mal použiť na splátky za cenu diela. Krajský súd však v bode 83 len uviedol, že tento zisk reálne neexistoval, resp. bol spotrebovaný na iný účel.

o) Súdy sa nevysporiadali s argumentáciou sťažovateľa, že medzi úpadcom a sťažovateľom existoval záväzkovo-právny vzťah bez ohľadu na jeho označenie, ktorého súčasťou bola povinnosť úpadcu použiť účelovo získané prostriedky na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva. Sťažovateľ by bez existencie tohto záväzku na strane úpadcu nemal dôvod odovzdať tepelné hospodárstvo do správy úpadcu, ktorý by takto vlastne len inkasoval príjmy z tepelného hospodárstva, ktoré zahŕňali aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, krajského súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

16. K ústavnej sťažnosti najvyšší súd uviedol, že sa s ňou nestotožňuje. Najvyšší súd poukázal na skutočnosť, že rozhodovanie o splnení zákonom určených podmienok dovolacieho prieskumu patrí do jeho výlučnej právomoci a samotný nesúhlas sťažovateľa s jeho rozhodnutím nesvedčí o porušení ním označených práv. Okrem poukazu na samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyšší súd k tvrdeniam sťažovateľa uviedol, že dovolací súd v tejto veci vzhľadom na záver o neprípustnosti dovolania nemohol uskutočniť riadny vecnoprávny prieskum napadnutého rozsudku krajského súdu. V súvislosti s prvou dovolacou otázkou (Mohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na zmluvnom základe?) sťažovateľ podsúva vlastný právny názor založený na tvrdení, že právny vzťah medzi stranami zmluvy sa zmenou subjektu na strane objednávateľa nezmenil, keďže zmluva o dielo i naďalej trvala. Najvyšší súd neprípustnosť dovolania v tejto časti riadne vysvetlil v bode 75 a nasl. napadnutého uznesenia. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu považoval najvyšší súd za dostatočné a poukázal na relevantné dôvody (prepojenosť nájomnej zmluvy so zmluvou o dielo, zánik nájomnej zmluvy spojený so stratou postavenia objednávateľa v zmluve o dielo, aj zánik povinnosti platiť cenu diela vrátane poskytnutého preddavku). Druhá dovolacia otázka nadväzovala a len rozvinula prvú, pričom sťažovateľ ju založil na odlišnom skutkovom stave, než na ktorom založil napadnutý rozsudok krajský súd.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

17. Krajský súd sa k predmetnej veci vyjadril prostredníctvom predsedníčky súdu, ktorá uviedla, že tento súd konal v medziach svojej právomoci a odôvodnenie napadnutého rozsudku obsahuje vyhodnotenie skutočností relevantných pre rozhodnutie o podanom odvolaní. Napadnutý rozsudok vychádza z konkrétnych faktov, jeho dôvody možno považovať za logické a majúce oporu v obsahu spisového materiálu. S poukazom na judikatúru ústavného súdu krajský súd ďalej uviedol, že samotná nespokojnosť sťažovateľa s výsledkom uvedeného konania nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia ním označených práv. Keďže postup krajského súdu v predmetnej veci bol zákonný, preskúmateľný a nearbitrárny, k porušeniu sťažovateľom označených práv nemohlo dôjsť. Vzhľadom na uvedené ústavnému súdu navrhol, aby podanú ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. K vyjadreniu krajského súdu bolo zároveň pripojené aj stanovisko sudcu [REDAKOVANÉ] – člena senátu, ktorý v predmetnej veci rozhodol. V uvedenom stanovisku podrobne zopakoval dôvody podstatné pre vydanie napadnutého rozsudku krajského súdu a následne sa vyjadril ku sťažovateľom namietaným nedostatkom uvedeného rozsudku takto:

a) Vo vzťahu k výške bezdôvodného obohatenia krajský súd uviedol, že nemal dôvod spochybniť pravdivosť všetkých predložených znaleckých posudkov, avšak pri svojom rozhodovaní korigoval nepresnosti, ktoré sa v nich objavili, výsledkom čoho boli prepočty uvedené v napadnutom rozsudku.

b) K návrhu na zmenu žaloby žalobcu z 8. marca 2011 krajský súd uviedol, že o ňom rozhodol uznesením zo 4. apríla 2017 tak, že túto zmenu nepripustil. Podanie žalobcu totiž vyhodnotil len ako reakciu na obranu sťažovateľa spočívajúcu v posudzovaní nájomnej zmluvy, t. j. zo strany žalobcu išlo o argumentáciu navyše, ktorou preukazoval, že nebol povinný investovať do tepelného hospodárstva, no zároveň vždy zotrval aj na pôvodných prednesoch. Žalobca však svoj nárok opieral opäť o zmluvu o dielo.

c) V zásade možno podľa krajského súdu konštatovať, že podstatou argumentácie sťažovateľa je nesprávnosť rozhodnutia najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Pokiaľ ide o výhrady vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu, je potrebné konštatovať, že toto rozhodnutie netrpí vadou zmätočnosti alebo nedostatkom dôvodov.

d) Krajský súd uviedol, že v predmetnej veci nejde o tzv. protirečivé posúdenie vlastníctva predmetu diela. Krajský súd totiž v bodoch 73 a 78 napadnutého rozsudku krajského súdu jednoznačne uviedol, že je daná pasívna vecná legitímácia sťažovateľa v tejto veci v závislosti na výsledkoch konania Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 5Cb 1062/2022 a predovšetkým so zreteľom na okolnosť, že od 1. septembra 2002 sa nájomcom tepelného hospodárstva stala spoločnosť [REDAKOVANÉ] ktorá až následne od sťažovateľa prevzala na seba aj záväzky zo zmluvy o dielo zo 7. augusta 2000, pričom táto spoločnosť začala ďalej splácať zvyšok dohodnutej ceny diela až do jej úplného vyrovnania a jej zaplatením ceny diela prevzala do svojho účtovníctva technologickú časť predmetnej kotolne, pretože do predmetného diela investovala a následne chcela vykonávať odpisy z tejto investície. Technologické zariadenie nachádzajúce sa v predmetnej kotolni sa od stavebnej časti nedalo oddeliť a tvorilo jednotný celok so stavebnou časťou predmetu diela, pričom vlastníkom tohto celku bol sťažovateľ v zmysle uvedeného rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 5Cb 1062/2023. Nejde teda o protirečivosť v odôvodnení rozhodnutia krajského súdu.

e) Vzhľadom na uvedené krajský súd uzavrel, že zodpovedným subjektom na zaplatenie nárokov uplatňovaných žalobcom v tomto konaní je sťažovateľ, t. j. mesto Snina, pričom výšku týchto nárokov špecifikoval náležite v odôvodnení svojho rozhodnutia v zmysle bodov 83 a nasl. napadnutého rozsudku krajského súdu.

III.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

19. Zúčastnená osoba vo svojom vyjadrení k podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa uviedla, že jej dôvody považuje za nepodložené. Napadnuté rozhodnutia sú podľa nej zákonné a spravodlivé, založené na správnych skutkových i právnych záveroch. Rozsudok krajského súdu bol preskúmaný v rámci dovolacieho konania a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení podrobne zaoberal námietkami a argumentáciou sťažovateľa, pričom svoje rozhodnutie podrobne odôvodnil aj s poukazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu. Napadnutými rozhodnutiami podľa zúčastnenej osoby nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv, a preto navrhla ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

III.4. Replika sťažovateľa:

20. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol, že vyjadrenie predsedníčky krajského súdu a vyjadrenie zúčastnenej osoby neobsahujú žiadne konkrétne argumenty smerujúce k obsahu ústavnej sťažnosti, a preto nemá význam sa k nim vyjadrovať. K vyjadreniu sudcu krajského súdu uviedol:

a) Stanovisko sudcu krajského súdu obsahuje na str. 1 – 9 takmer doslovné prevzatie bodov 67 – 110 napadnutého rozsudku, proti ktorému brojí sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti. K argumentácii uvedenej na str. 10 týkajúcej sa neprotirečivosti napadnutého rozsudku (aj s poukazom na jeho body 73 až 78) vo vzťahu k otázke vlastníctva diela sťažovateľ poukazuje na bod 118 ústavnej sťažnosti, v ktorom poukazuje na zjavnú protirečivosť medzi bodmi 73 (krajský súd v tomto bode vychádza z toho, že vlastníkom diela je sťažovateľ) a bodmi 78, 79 napadnutého rozsudku (krajský súd uviedol, že v zmysle zmluvy o dielo sa žalobca mal stať vlastníkom diela, ale v dôsledku výpovede sa ním stala iná spoločnosť [REDAKOVANÉ] s., ktorá sa v súlade s čl. VIII bodom 7 zmluvy o dielo stala po úplnom zaplatení ceny diela jeho vlastníkom). K obdobnému skutkovému záveru ohľadom vlastníctva diela dospel aj prvoinštančný súd, čo vyplýva z bodu 41 rozsudku okresného súdu. Vo vyjadrení krajského súdu bola teda pasáž napadnutého rozsudku týkajúca sa vlastníctva diela podstatným spôsobom zmenená, resp. doplnená nad rámec znenia napadnutého rozsudku, čo považuje sťažovateľ za neprípustné.

b) Krajský súd totiž v napadnutom rozsudku explicitne vychádzal z toho, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] sa stala vlastníkom diela, a rovnako z toho, že aj v zmysle čl. VIII ods. 7 zmluvy o dielo sa vlastníkom diela mal stať úpadca, no nestalo sa tak iba v dôsledku výpovede. Vyjadrenie krajského súdu nereaguje na argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej ak predmetné dielo nebolo samostatnou vecou, potom bolo nutné posúdiť aj platnosť predmetného ustanovenia zmluvy o dielo, ktoré predpokladalo, že výsledné dielo sa stane vlastníctvom úpadcu. Z uvedeného dôvodu argumentácia obsiahnutá na str. 10 vyjadrenia krajského súdu neobstojí.

21. Sťažovateľ k vyjadreniu najvyššieho súdu v podstatnom uviedol:

a) Právne otázky uplatnené sťažovateľom v rámci dovolacieho konania boli formulované ako reakcia na interpretačnú a aplikačnú prax najvyššieho súdu pri posudzovaní splnenia podmienok prípustnosti dovolania. Obe dovolacie otázky boli naformulované v úzkej nadväznosti na obsah napadnutého rozsudku a na kľúčový právny problém, ktorý tvoril podstatu napadnutého rozsudku.

c) Sám najvyšší súd vo svojom vyjadrení (bod 14) priznal, že napadnutý rozsudok krajského súdu je založený na právnom posúdení, proti ktorému sťažovateľ v dovolaní brojil, hoci sťažovateľom položenú otázku odmietol ako hypotetickú.

d) Sťažovateľ svojou prvou dovolacou otázkou (či mohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na zmluvnom základe) brojil proti právnomu názoru krajského súdu, podľa ktorého keďže zmluva o dielo nezanikla, právny dôvod plnení spätne odpadol a pre prevod práv a povinností na iný subjekt už realizované plnenia úpadcu nestratili svoj právny základ. Samotné znenie tejto otázky je výsledkom snahy o zovšeobecnenie predmetného problému riešeného v tomto spore.

e) Sťažovateľ opätovne zdôraznil, že po celú dobu sporu stále nedostal odpoveď na otázku, na základe čoho a prečo zmluvne predpokladaná zmena subjektu má spôsobovať spätné odpadnutie

právneho dôvodu už splnenej časti záväzku, keďže právny dôvod zmluva o dielo je naďalej platný a účinný, a teda dôvod spätne neodpadol. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci sa uvedený právny názor ani len nepokúsili žiadnym spôsobom odôvodniť.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením ním označených práv je založená na jeho tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ namietal, že v napadnutých rozhodnutiach súdy 1) dospeli k arbitrárnym právnym záverom, 2) nesprávne posúdili predpoklady vzniku bezdôvodného obohatenia na jeho strane, t. j. právny základ priznanej pohľadávky, ako aj jej výšku, 2) nevysporiadali sa s jeho argumentáciou týkajúcou sa zohľadnenia účelu uzavretých zmlúv, ako aj záväzkov z nich vyplývajúcich zmluvným stranám, 3) súdy svojím procesným postupom na neho neodôvodnene presunuli dôkazné bremeno, nezohľadnili pri svojom rozhodovaní spotrebovanie zisku zo zmluvy o nájme žalobcom na iný účel, ako ani znalecký posudok predložený sťažovateľom pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia, či skutočnosť, že v konkurznom konaní vedenom proti žalobcovi má sťažovateľ uplatnenú vyššiu pohľadávku, ktorá má byť podľa rozvrhového konania uspokojená len do výšky 15 %.

23. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

24. Právo na prístup k súdu však nemá absolútny charakter a môže podliehať obmedzeniam zo strany štátu. Takýmto obmedzením sú aj § 420 a § 421 CSP, ktoré vymedzujú prípady, keď je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (I. ÚS 51/2020).

25. Ústavný súd považuje za potrebné skonštatovať, že vymedzenie predmetu a rozsahu dovolania patrí do výlučnej sféry sťažovateľa. Podstatnou náležitosťou dovolania je vymedzenie dovolacích dôvodov, pričom *de lege lata* je prípustná aj kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania (PLZ. ÚS 1/2018). Úlohou najvyššieho súdu je podané dovolanie posúdiť individuálne a, vychádzajúc z uplatnených dovolacích dôvodov, vyhodnotiť, či niektorý z uplatnených dovolacích dôvodov je daný, a ak áno, tak v súvislosti s prípustnými dovolacími dôvodmi posúdiť, či sú závery odvolacieho súdu, ktoré dovolateľ namieta, udržateľné.

26. Dovolanie je v systéme opravných prostriedkov v civilnom procese zaradené medzi mimoriadne opravné prostriedky a jeho úlohou nemá byť naplnenie funkcie všeobecnej tretej súdnej inštancie, a preto sú podmienky prípustnosti dovolania taxatívne vymedzené. Je preto namieste vyžadovať, aby dovolateľ sám náležitým spôsobom vymedzil dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania.

Na druhej strane dovolací súd nemôže rezignovať na svoju povinnosť vykladať podmienky prípustnosti dovolania tak, aby bola naplnená ústavou ustanovená povinnosť súdov poskytovať jednotlivcom ochranu základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 186/08, I. ÚS 164/2012).

27. Sťažovateľ podané dovolanie odôvodnil dôvodmi prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a aj § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, t. j. tým, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, ako aj nesprávnym právnym posúdením veci krajským súdom vo vzťahu k právnej otázke týkajúcej sa právneho základu, resp. titulu uplatneného nároku.

IV.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

28. Najvyšší súd sa s argumentáciou sťažovateľa vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP spochybňujúcou v tvrdení o nedostatočnom odôvodnení rozsudku krajského súdu, v ktorom sa tento súd nevysporiadal predovšetkým s otázkou vlastníctva diela a s námietskou porušenia kasačnej záväznosti svojich predchádzajúcich rozhodnutí v predmetnej veci. V spojení s porušením kasačnej záväznosti poukázal sťažovateľ na to, že krajský súd pri posudzovaní výšky bezdôvodného obohatenia neskúmal, či úpadca získal prostriedky z tepelného hospodárstva, ale ako relevantnú okolnosť zohľadnil celkové hospodárske výsledky úpadcu v rozpore s právnym názorom uvedeným v treťom kasačnom uznesení najvyššieho súdu v tejto veci (pozri body 20, 42 tohto uznesenia).

29. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd vo vzťahu k uvedenému dovolaciemu dôvodu v bodoch 45 až 67 poukázal na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa požiadaviek na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. K samotnému odôvodneniu rozsudku krajského súdu najvyšší súd uviedol, že nosný dôvod rozhodnutia (existencia záväzku sťažovateľa ako žalovaného zaplatiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške ustálenej aj na základe znaleckého dokazovania) je z tohto rozhodnutia identifikovateľný jednoznačne a zreteľne. Za podstatné považoval skutkové a právne závery, v ktorých sa krajský súd pri riešení sporu opieral o existenciu pôvodných záväzkových právnych vzťahov strán sporu založených dvomi vzájomne prepojenými zmluvami. Skončením primárneho vzťahu zaniklo aj právne postavenie úpadcu ako objednávateľa v druhom zmluvnom vzťahu, v dôsledku čoho odpadol aj právny dôvod čiastočnej úhrady úpadcu na cenu diela. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na bod 69 rozsudku krajského súdu, ktorý priamo citoval a z ktorého podľa najvyššieho súdu nemohli nastať objektívne žiadne pochybnosti o dostatočnosti a zrozumiteľnosti odôvodnenia nosného záveru o vzniku bezdôvodného odôvodnenia na úkor úpadcu v tomto rozsudku.

30. V odôvodnení napadnutého rozsudku sa krajský súd podľa najvyššieho súdu dostatočne vysporiadal s vysvetlením spôsobu zistenia a stanovenia výšky bezdôvodného odôvodnenia, reagoval na námietku nedostatku pasívnej legitimácie sťažovateľa, vyjadril sa k námietke týkajúcej sa nepreukázaného tvrdenia sťažovateľa o existencii zmluvnej povinnosti úpadcu investovať do rekonštrukcie predmetného diela zo zdrojov v rozhodnom čase získaných z prenajatého a prevádzkovaného tepelného hospodárstva ako súběžného dôvodu právneho plnenia úpadcu voči sťažovateľovi. V bode 57 napokon najvyšší súd uzavrel, že pod ochranu práva na spravodlivý proces v dovolacom konaní nespádajú námietky sťažovateľa týkajúce sa skutkových zistení

a spôsobu ich vyhodnotenia pri ich následnom právnom posúdení, a ďalej uviedol, že sa stotožňuje aj s tým, ako sa krajský súd vysporiadal s otázkou ekonomického zmyslu dotknutých zmlúv.

31. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že na rozsudok krajského súdu je potrebné nazerať komplexne cez prizmu celého doterajšieho konania, ako aj rámca daného odvolacími dôvodmi i predchádzajúcim záväzným právnym názorom dovolacieho súdu vyslovenými v jeho kasačných uzneseniach, ktorých sa krajský súd pridížal. Otázkou vlastníctva diela (rekonštruovaného technologického zariadenia) označil za otázku podružnú, bez relevantného vplyvu na právny základ rozhodnutia. Najvyšší súd poukázal aj na záver krajského súdu, podľa ktorého argument sťažovateľa, že úpadca v rámci ceny za dodávku tepla a TÚV inkasoval platby, ktoré v zmysle časti I bodu 2 ods. 15 písm. c) výmeru Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R -1/1996 z 12. marca 1996 zahŕňali aj náklady na rekonštrukciu zariadení tepelného hospodárstva, nebol v konaní preukázaný. Podľa najvyššieho súdu krajský súd reagoval vo svojom rozsudku na všetky pre rozhodnutie veci právne i skutkovo relevantné otázky, odstránil nedostatky vytýkané predchádzajúcimi zrušujúcimi rozhodnutiami najvyššieho súdu a jeho postup neporušil kasačnú záväznosť v zmysle § 455 CSP. Na základe uvedeného dovolanie sťažovateľa v časti odôvodnenej § 420 písm. f) CSP považoval za neprípustné a nedôvodné, a preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, t. j. preto, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

32. Úlohou ústavného súdu je posúdiť napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu z toho pohľadu, či závery v ňom uvedené zodpovedajú požiadavkám obsiahnutým v základnom práve na súdnu ochranu a práve na spravodlivé súdne konanie, a teda či sú ústavne udržateľné. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je potrebné pripomenúť, že podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998) (IV. ÚS 668/2023).

33. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že vo vzťahu k posúdeniu právneho dôvodu uplatneného nároku najvyšší súd poukázal na záväzný právny názor najvyššieho súdu vyslovený v jeho predchádzajúcich kasačných rozhodnutiach, ktorými bol krajský súd viazaný. Na argumentáciu sťažovateľa, ktorou namietal nenaplnenie predpokladov vzniku bezdôvodného obohatenia v predmetnej veci, však žiadnu konkrétnu odpoveď neposkytol, hoci atakovala priamo právny základ uplatneného nároku.

34. Najvyšší súd v napadnutom uznesení poukázal na to, že krajský súd pre účely preukázania samotnej výšky bezdôvodného obohatenia zopakoval dokazovanie a doplnil ho pre účely preukázania znevýhodnenia úpadcu v dôsledku ukončenia vzťahu so sťažovateľom, následne však len všeobecne konštatoval dostatočnosť a odôvodnenosť uvedených záverov krajského súdu a v bode 53 nepreukázanie vzniku súbežného právneho dôvodu plnenia, ktorého vrátenie žalobca v spore uplatňuje, t. z. existencie zmluvnej povinnosti investovať do rekonštrukcie predmetného diela zo zdrojov v rozhodnom čase získaných z prevádzkovaného a prenajatého tepelného hospodárstva. K námietke sťažovateľa týkajúcej sa porušenia kasačnej záväznosti tretieho

uznesenia najvyššieho súdu v dôsledku naviazania vzniku uvedenej zmluvnej povinnosti na celkové hospodárske výsledky úpadcu v rozhodnom období rokov 1999 až 2001 najvyšší súd reagoval v bode 57 len konštatovaním, že uvedené námietky nespádajú pod ochranu práva na spravodlivý proces v dovolacom konaní.

35. Vo vzťahu k uvedenému záveru najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje na to, že v predmetnej veci išlo o preskúmanie zmeňujúceho rozsudku krajského súdu. Z tohto dôvodu podľa ústavného súdu bolo úlohou najvyššieho súdu v tomto konaní aj posúdenie skutočnosti, či okolnosť, ktorú krajský súd v rámci procesu voľného hodnotenia dôkazov stanovil ako rozhodujúcu z hľadiska posúdenia existencie súbežného právneho dôvodu plnenia, ktorého vrátenie si žalobca v spore uplatňuje, možno považovať za relevantnú z hľadiska určenia výšky uplatneného nároku s prihliadnutím na právnu povahu vzájomných zmluvných vzťahov. V preskúmanom konaní by totiž chyba, resp. nesprávny záver o spomínanej okolnosti, rozhodujúcim spôsobom ovplyvnil výsledok celého konania. V konfrontácii s námietkami sťažovateľa najvyšší súd na preskúmanie namietaných vád v procese dokazovania (vrátane procesného aspektu potreby uniesť dôkazné bremeno vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam, ktoré nie sú medzi stranami sporné, resp. ktoré boli v konaní preukázané) rezignoval a v napadnutom uznesení neuviedol žiadne konkrétne argumenty.

36. Odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré neobsahuje konkrétnu a presvedčivú argumentáciu, ktorá by bola výsledkom konfrontácie dovolacích námietok so závermi konajúcich všeobecných súdov v rozsahu, ktorý zásadným spôsobom vysvetlí podstatné dôvody rozhodnutia, však nemôže naplniť ani požiadavky kladené na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

37. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že súdna ochrana nebola sťažovateľovi najvyšším súdom poskytnutá v zákonom – Civilným sporovým poriadkom predpokladanej kvalite, čo viedlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

38. Napriek tomu, že ústavný súd konštatoval porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý proces už pri posudzovaní prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, v záujme zamedzenia ďalším ústavnoprávnym sporom, ako aj možnosti, že najvyšší súd po opakovanom preskúmaní namietanej zmätočnosti dospeje k záveru o nedôvodnosti dovolania podaného z tohto dôvodu, pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a jeho vyhodnoteniu najvyšším súdom (obdobne IV. ÚS 668/2022).

39. V súvislosti s námietkami týkajúcimi sa právneho základu uplatnenej pohľadávky, resp. neexistencie predpokladov vzniku bezdôvodného obohatenia, sťažovateľ najvyššiemu súdu položil podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dve právne otázky, ktorými odôvodňoval podanie svojho dovolania.

40. Vo vzťahu k námietke prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v spojení s prvou otázkou položenou sťažovateľom („*Môže dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia na zmluvnom základe?*“) najvyšší súd uviedol, že táto vychádza z nesprávnej premisy, resp. z odlišného posudzovania skutkových okolností veci. V danom prípade totiž nebola podstatnou skutočnosťou, že zmluva o dielo medzi sťažovateľom a zhotoviteľom i naďalej trvala, pokiaľ odpadol právny dôvod plnenia časti ceny diela vyplývajúci zo vzťahu medzi žalobcom a sťažovateľom. Krajský súd teda nevychádzal z právneho názoru, že bezdôvodné obohatenie sťažovateľa vzniklo v tomto

prípade na zmluvnom základe. Vo vzťahu k sťažovateľovej námietke odchýlenia sa od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu najvyšší súd poukázal na to, že ním označený judikát R 74/2019 rieši skutkovo i právne odlišnú situáciu.

41. V súvislosti so sťažovateľom tvrdenou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP spojenou s druhom otázkou sťažovateľa („*Považuje sa za plnenie z právneho dôvodu, ktorý odpadol v zmysle § 451 ods. 1 OZ aj plnenie zo zmluvy v situácii, keď zmluva, z ktorej sa plnilo, prestáva byť záväzná iba voči danému subjektu, ktorý plnil v dôsledku touto zmluvou vopred predpokladanej zmeny subjektu zmluvy?*“) najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľ pri predložení tejto otázky vychádza z predpokladu, podľa ktorého pokiaľ je zmluva o dielo naďalej platná a účinná medzi sťažovateľom a zhotoviteľom, potom zostáva zachovaný aj právny dôvod doterajšieho plnenia žalobcu. Najvyšší súd následne konštatoval, že kľúčovým pre rozhodnutie v tejto veci bola vzájomná prepojenosť zmluvy o dielo s nájomnou zmluvou s právnym následkom spojeným s jej zánikom a zistenie, či žalobca v rozhodnom čase reálne plnil zo zdrojov získaných z tepelného hospodárstva. S prihliadnutím na to uvedená druhá otázka sťažovateľa vo vzťahu k uvedeným kľúčovým otázkam, na ktorých spočíval rozsudok krajského súdu, vyznieva hypoteticky, a teda rovnako netvorí prípustný dôvod dovolania.

42. Ústavný súd sa s uvedenými závermi najvyššieho súdu vo vzťahu k druhej sťažovateľom položenej otázke nestotožňuje. Otázka právneho základu, resp. dôvodu v predmetnom konaní uplatneného nároku je určujúca pre posúdenie právnych následkov spojených so zánikom postavenia úpadcu ako objednávateľa v zmluve o dielo. Vzhľadom na to sťažovateľom položenú otázku nemožno považovať za hypotetickú.

43. Podstata zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie (§ 451 a nasl. Občianskeho zákonníka) spočíva v tom, že toho, kto poruší povinnosť neobohacovať sa na úkor iného, stíha nepriaznivý právny následok v podobe sankcie spočívajúcej v povinnosti bezdôvodné obohatenie vydať. K vzniku zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie je vždy potrebné splnenie všetkých predpokladov, a to získanie bezdôvodného obohatenia jedným subjektom, protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma iného subjektu a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia jedným subjektom a majetkovou ujmovou druhého subjektu. Splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané.

44. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci konštatovali, že na strane sťažovateľa vzniklo bezdôvodné obohatenie plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol. Sťažovateľ počas celého konania namietal, že v danom prípade nešlo o bezdôvodné obohatenie vzniknuté na základe plnenia, ktorého právny dôvod odpadol, pretože zmluva o dielo nezanikla, ale naďalej trvá a zmenil sa v nej len subjekt na strane objednávateľa.

45. Bezdôvodné obohatenie získané plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, vyvoláva právne účinky ex tunc, t. j. zmluvným stranám vzniká v súlade s § 457 Občianskeho zákonníka povinnosť vrátiť si navzájom všetko, čo podľa zmluvy dostali. Z uvedeného teda vyplýva, že právne následky plnenia zmluvných strán z neplatného právneho úkonu nevyvolávajú účinky zániku dlhu splnením.

46. Na druhej strane právny úkon zmeny subjektu zmluvy, pokiaľ strany nevyužijú svoju zmluvnú autonómiu, vyvoláva účinky *pro futuro*, t. j. akékoľvek predchádzajúce plnenia zmluvnej strany zo zmluvy vyvolávajú riadne právne účinky.

47. Sťažovateľ svojou dovolacou otázkou teda poukazoval na skutočnosť, že uzatvorená zmluva o dielo vopred pre prípad právnej skutočnosti úpadcovej straty statusu nájomcu z nájomnej zmluvy ustanovovala bezodplatne dohodnutú zmenu zmluvnej strany objednávateľa, namiesto ktorého mal nastúpiť sťažovateľ, t. j. vstup sťažovateľa ako tretej strany do práv a povinností vyplývajúcich zo zmluvy o dielo. V danom prípade bolo teda úlohou všeobecných súdov posúdiť povahu právneho vzťahu medzi úpadcom a sťažovateľom vzniknutého zo zmluvy o dielo po strate statusu nájomcu úpadcom, ako aj právne účinky, ktoré sú s povahou tohto vzťahu spojené. V danom prípade na nevyhnutnosť posúdenia uvedenej skutočnosti upozorňoval aj najvyšší súd vo svojom treťom kasačnom uznesení, ktoré sám najvyšší súd v napadnutom uznesení cituje v bode 66, v ktorom najvyšší súd poukazuje na význam obsahu právneho vzťahu medzi dotknutými zmluvnými stranami pre posúdenie jeho právnej povahy, ako aj na možnosť vzniku bezdôvodného obohatenia ako jedného z možných následkov takéhoto vzťahu. Vo svetle uvedeného potom ani otázku vlastníctva diela nemožno v predmetnej veci označiť za podružnú, resp. nepodstatnú.

48. Ústavný súd konštatuje, že závery najvyššieho súdu sú výsledkom zjavne nesprávneho posúdenia procesnej otázky prípustnosti dovolania aj z tohto dôvodu. Aj pri rešpektovaní právomoci najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania táto interpretácia nemôže byť formalistická, nepresvedčivá a zjavne nedostatočne odôvodnená, ako to bolo pri dovolaní sťažovateľa, keď jeho otázku označil za hypotetickú. Takýto formalistický prístup najvyššieho súdu znemožnil meritorne posúdenie uvedenej právnej otázky.

49. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že závery najvyššieho súdu v napadnutom uznesení nenapĺňajú požiadavky kladené na rozhodnutia súdov v zmysle základného práva na súdnu ochranu, a preto je potrebné vysloviť porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu:

50. Ústavný súd na tomto mieste opakuje, že najvyšší súd v dovolacom konaní v zmysle § 442 CSP nepreskúmava skutkové zistenia a vo vzťahu k prieskumu skutkových záverov rozhodnutia krajského súdu je daná právomoc ústavného súdu (pozri napr. IV. ÚS 226/2022, bod 43 odôvodnenia; pozri tiež rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Zborovský proti Slovensku, č. 14325/08, § 44 a § 51, 23. 10. 2012).

51. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je pokračovaním konania pred všeobecnými súdmi. Iba všeobecné súdy majú právomoc rozhodnúť vo veci samej a právomoc ústavného súdu sa týka výlučne prieskumu súdnych rozhodnutí z hľadiska dodržania ústavných právnych princípov (pozri napr. I. ÚS 374/2020, bod 69 odôvodnenia). O porušenie práva na súdnu ochranu a práva na prístup k súdu ide napríklad aj vtedy, ak sú skutkové závery v extrémnom rozpore s vykonanými dôkazmi alebo ak odôvodnenie súdneho rozhodnutia nedáva odpoveď na všetky skutkovo podstatné otázky (pozri napr. II. ÚS 480/2021, body 75 a 80 odôvodnenia a III. ÚS 451/2021, bod 7 odôvodnenia).

52. Pre posúdenie preskúmvanej veci bolo podstatné ustálenie právneho základu uplatneného nároku a určenie jeho výšky. Sťažovateľ už v odvolaní (pozri bod 59 rozsudku krajského súdu) namietal nesprávne posúdenie právneho základu, resp. právneho dôvodu uplatneného nároku, tvrdiac, že v predmetnej veci nebola naplnená ani jedna zo skutkových podstát bezdôvodného obohatenia. Preskúvanie posúdenia právneho základu priznaného nároku patrí do právomoci najvyššieho súdu, preto sa ním v tejto časti svojho nálezu ústavný súd nezaoberal.

53. Vo vzťahu k určeniu výšky uplatneného nároku krajský súd vo svojom rozsudku dospel k záveru, že pokiaľ úpadca „*plnil na základe zmluvy o dielo, tak takéto plnenie by mohlo byť posudzované aj ako plnenie v zmysle nájomnej zmluvy iba za predpokladu, že úpadca poskytol plnenie sťažovateľovi ako žalovanému zo zdrojov získaných z tepelného hospodárstva, ktoré mal v nájme, čo v konaní nebolo preukázané*“. V tejto súvislosti krajský súd ďalej poukázal na skutočnosť, že protiplnením sťažovateľa zo zmluvy o dielo malo byť získanie vlastníctva predmetu zmluvy – diela úpadcom, avšak v dôsledku vypovedania nájomnej zmluvy k jeho získaniu nedošlo. Krajský súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že do rozsahu výhod, ktoré úpadcovi plynuli z nájomného vzťahu a ktoré by bolo dôvodné započítať naproti výške bezdôvodného obohatenia, by bolo možné zahrnúť len „*finančné prostriedky predstavujúce jeho interný zisk vo forme odpisov majetku slúžiaceho k plneniu predmetu nájmu a ostatné interné finančné zdroje, za ktoré je potrebné považovať časť ceny za dodávku tepla a TUV, ktorú mal úpadca možnosť inkasovať v súlade s výmerom Ministerstva financií SR č. R-1/1996*“. Krajský súd zároveň zdôraznil, že pre predmet sporu je v tomto prípade rozhodujúca existencia takejto možnosti. Následne však krajský súd dospel k záveru, že takýto zisk „*reálne neexistoval resp. bol spotrebovaný na iný účel, ako to vyplýva zo znaleckého posudku*“.

54. Krajský súd napokon v napadnutom rozsudku teda dospel okrem iného k záveru, že sťažovateľ je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 86 558,50 eur s prísl., s tým, že sumu pripadajúcu na reinvestície do tepelného hospodárstva nebolo možné započítať naproti záväzku sťažovateľa vyplývajúcemu zo zmluvy o dielo, pretože v konaní bolo preukázané, že úpadca zo zmluvy o nájme v čase realizácie investície do tepelného hospodárstva nemal k dispozícii žiadne kumulované zdroje z tepelného hospodárstva, ktorými by túto investíciu pokryl. V spojení s uvedeným záverom krajský súd v bode 103 napadnutého rozsudku poukázal na to, že podľa znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] č. 12/2010 úpadca v roku 1999 a 2000 vo svojich hospodárskych výsledkoch dosiahol stratu.

55. Ústavný súd sa nestotožňuje so záverom krajského súdu o neexistencii nároku získaného zo zdrojov z tepelného hospodárstva, ako aj s ním spojeného záveru týkajúceho sa vysporiadania záväzkov stranami sporu. Vo svojich dôsledkoch práve uvedený záver predstavuje rozhodnutie o otázke podstatnej, ktorá zásadným spôsobom ovplyvnila výsledok preskúmvaného konania v neprospech sťažovateľa.

56. Krajský súd existenciu nároku sťažovateľa na vynaloženie reinvestícií do tepelného hospodárstva v napadnutom rozsudku naviazal, resp. podmienil celkovým hospodárskym výsledkom žalobcu v rozhodnom období, t. j. od roku 1999 do roku 2000 (od uzavretia dodatku k nájomnej zmluve, ktorým došlo k zmene nájomcu, až do skončenia nájomnej zmluvy).

57. Z obsahu odôvodnení súdov v tejto veci je zrejmé, že sťažovateľ 13. júla 1995 uzatvoril nájomnú zmluvu s právnym predchodcom úpadcu – [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

a dodatkom k tejto zmluve z 13. novembra 1998 sa účastníkom tohto zmluvného vzťahu namiesto pôvodného nájomcu stal úpadca s tým, že prevzal všetky práva a povinnosti svojho právneho predchodcu vyplývajúce z nájomnej zmluvy (pozri bod 5 rozsudku krajského súdu). Vo svojom rozhodnutí pritom krajský súd nevysvetlil, z akého dôvodu neposudzoval ako relevantné z hľadiska posúdenia vzniku nároku sťažovateľa na protiplnenie úpadcu celé obdobie trvania nájomnej zmluvy.

58. Z obsahu rozhodnutí vyplýva, že nájomná zmluva uzavretá sporovými stranami bola koncipovaná tak, aby všetky zmluvné plnenia úpadcu a jeho právneho predchodcu v prospech druhej zmluvnej strany – sťažovateľa (nájomné, časť zisku) boli kumulované pre účely reinvestície do tepelného hospodárstva. Úpadca nesporne mal povinnosť v prípade vytvorenia zisku investovať jeho časť do tepelného hospodárstva, preto naviazanie uvedenej povinnosti vyplývajúcej z čl. IV bodu 7 nájomnej zmluvy v rozsudku krajského súdu na celkové hospodárske výsledky úpadcu v rokoch 1999 až 2000 rozhodujúcim spôsobom ovplyvňuje celkový výsledok konania, avšak nezohľadňuje ďalšie v konaní nesporne preukázané skutkové zistenia.

59. Prvou relevantnou okolnosťou v predmetnej veci podľa ústavného súdu je skutočnosť, že zo záverov znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] je zjavné, že počas obdobia trvania nájomnej zmluvy tak právny predchodca úpadcu, ako aj sám úpadca dosahovali pri spravovaní tepelného hospodárstva zisk. Pri bežnom chode veci, sledujúc účel uzavretej nájomnej zmluvy, im teda počas uvedených rokov na základe ich hospodárskych výsledkov vznikla povinnosť reinvestovať získané zdroje do tepelného hospodárstva, t. j. povinnosť poskytnúť protiplnenie z nájomnej zmluvy. Z rozhodnutí súdov v tejto veci pritom nevyplýva, žeby plnenie tejto povinnosti uvedenej v nájomnej zmluve bolo podmienené účtovaním týchto nákladov na reinvestíciu do ceny tepla a teplej úžitkovej vody úpadcom, resp. jeho právnym predchodcom, preto túto skutočnosť z pohľadu dokazovania nemožno považovať v tejto veci za relevantnú. V danom prípade sa teda samotný výmer Ministerstva financií Slovenskej republiky č. R 1/1996 javí skôr ako vhodné meradlo určenia adekvátnej výšky plnenia, ktoré malo byť úpadcom, resp. jeho právnym predchodcom poskytnuté na reinvestície do tepelného hospodárstva. Uvedené napokon potvrdzuje i samotný záver krajského súdu, podľa ktorého je pre predmet sporu v tomto prípade rozhodujúca samotná existencia takejto možnosti účtovať náklady na reinvestíciu do ceny tepla a TUV (pozri bod 83 rozsudku krajského súdu).

60. V preskúmanom konaní bola skutočnosť reálneho vytvorenia, resp. existencie zdrojov určených na reinvestíciu do tepelného hospodárstva preukázaná znaleckým posudkom [REDAKOVANÉ], avšak krajský súd v napadnutom rozsudku konštatoval, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že získané finančné prostriedky z prevádzky tepelného hospodárstva úpadca investoval „na iné účely“, a preto neboli započítateľné ako vzájomné protiplnenie z nájomnej zmluvy naproti nároku úpadcu na vydanie bezdôvodného obohatenia zo zmluvy o dielo.

61. Z bodu 12 napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že znalkyňa [REDAKOVANÉ] v znaleckom posudku č. 12/2010 konštatovala, že za obdobie rokov 1995 až 1998 bol právnym predchodcom úpadcu kumulovaný nerozdelený zisk z minulých rokov vo výške 6 188 586 Sk, ktorý už bol v čase investície úpadcu realizovanej zmluvou o dielo spotrebovaný „na iné účely“, v rokoch 1999 a 2000 bol úpadca v strate 5 679 011 Sk. Zisk z roku 2001 vo výške 4 290 666 Sk bol podľa tohto znaleckého posudku umorený stratou z predchádzajúcich rokov.

62. Z uvedeného záveru súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci teda vyplýva, že žalobca aj jeho právny predchodca počas celej doby trvania nájomnej zmluvy zisk z tepelného hospodárstva spotrebovali, resp. použili len na vlastné investičné a prevádzkové náklady, a to bez toho, aby sa sťažovateľovi ako prenajímateľovi dostalo späť akékoľvek dohodnuté protiplnenie upravené v čl. IV bode 7 nájomnej zmluvy, ktoré bolo z pohľadu sťažovateľa podstatným pre jeho rozhodnutie o uzavretí samotnej nájomnej zmluvy.

63. Záver krajského súdu o neexistencii nároku získaného zo zdrojov z tepelného hospodárstva odôvodnený poukazom na celkové hospodárske výsledky úpadcu v období rokov 1999 až 2001 je založený na nedostatočnom vyhodnotení dôkazov nezohľadňujúcich dostatočne účel uzatvorených zmlúv a vôľu sporových strán pri ich uzatváraní, ani synalagmatický charakter nájomnej zmluvy. Pokiaľ totiž krajský súd vychádzal zo skutočnosti, že úpadca a jeho právny predchodca neprofitovali z uzavretej nájomnej zmluvy počas celej doby jej trvania, mohla sa táto skutočnosť prejavíť len v redukcii požadovaného protiplnenia, avšak v žiadnom prípade nie v jeho úplnom odmietnutí, resp. nezohľadnení.

64. Z pohľadu ústavného súdu je podstatné, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu v otázke významnej pre spor vykazuje zásadné nedostatky vo vzťahu k výsledku, ku ktorému krajský súd v otázke vysporiadania vzájomných vzťahov vzniknutých z uzavretých zmlúv medzi sporovými stranami dospel. Záver neexistencie nároku na plnenie získané zo zdrojov tepelného hospodárstva počas celej doby jej platnosti na strane úpadcu, ako aj jeho právneho predchodcu vykazuje zjavné nedostatky, ktoré toto odôvodnenie krajského súdu robia nepresvedčivým, a tým spochybňujú jeho ústavnú udržateľnosť. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu je preto podľa názoru ústavného súdu za hranou ústavnej udržateľnosti. Sumarizácia nedostatkov vo vzťahu k záverom, ku ktorým krajský súd v napadnutom rozsudku dospel, spôsobuje, že tieto vyznievajú nepresvedčivo a jednostranne na ujmu sťažovateľa. Tým došlo podľa názoru ústavného súdu zo strany krajského súdu k zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj do jeho práva na spravodlivý súdny proces.

65. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

66. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutých rozhodnutí a vrátenie vecí na ďalšie konanie dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 2). Po zmenách organizácie súdnictva účinných od 1. júna 2023 však ústavný súd vec v zrušenom rozsahu nevrátil na ďalšie konanie krajskému súdu, ale Krajskému súdu v Košiciach ako súdu v obchodnoprávných veciach funkčne príslušnému podľa § 34 ods. 2 písm. a) v spojení s § 22 písm. h) CSP. Rešpektoval tým aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023 (uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003).

67. Krajský súd v Košiciach je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.
Trovy konania

68. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 796,28 eur.

69. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3 vyhlášky). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 v sume 663,57 eur (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie k stanoviskám súdov a zúčastnenej osoby), ku ktorým je potrebné pripočítať 20 % daň z pridanej hodnoty (132,71 eur).

70. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú najvyšší súd spolu s krajským súdom povinné uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu